נקטין. גבדים קטין שאין מחממים מותר ליטב עליהן: **נמטא.** לבד שקורין פלנטור"ש בלע"ז: **גמדא.** קשה כמו גמוד מסמרי (פסחים דף קיח.) דבר שהוא כוונ נעשה קשה: **דגרס.** מקום: **שריא.** ליסיבה שאינו מחמם: **ערדינין.** רלישני בתשו' הגאונים שרגילין ללבשן תחת מעילין ו) ותופיס עליהם עור של תיסים מעובדין תחת קרקעיתן וכנגד העקב של רגל יש עושין חותם של למר וקורין חותם (ע) ונמטי: **אין בהם משום נולדים.** דקשין הן: **לרבי דפשיטי אין בהן משום נולדים.** דגבד נולדים שלרוכין בו מעות מותר לתתן בחיקו שהמעות מקשין חותם ואינו ממחם: **דגורגי.** שלרוב בהם זרעים: **יש בהם משום נולדים.** ואסור לתתן בתוך חיקו: **אסור לנענע.** ביו"ט: **ומותר לנטלטלו.** לכלי הוא: **מעשה שביה.** בתשבת שבת פרק במה מצא יולאה (דף ס.): **בסיבי.** יתדות קטנות של עץ. ו"ל תופר שתי תפירות בתמלטו ותתים בראשו ותתים בעקבו: **בילא הגיר.** גיר מין קרקע המחמיר. בילא כל דבר הנלוש ועשוי עב קרוי בילא מטוו"ש בלע"ו: **לאחלוחי.** להחליקו כדתפרש לקמיה שבמקומו היו הופכים מקום בשר מבחוץ ומקום שער מבפנים ולרך מקום בשר להיות בו מרטיט וקליפות קליפות: **בתפריה דר' יהודה בשרא לפחם.** לפניס הלכך ל"ל לתתלו: **והתנן הנן כו'.** ותפילין אין נותנין בהן ביו"ט כדתתר בערובין (דף לו.) ילתו שבמות וימים טובים שהן עתנן חות: **כל שנאותים בו נאוש.** שהוא מתוקן כל לרכו: **משלחין לותו ביום טוב.** להתי ביום טוב דקתני מתני' לתו שנאותין לולקמיה קתי תלת לתתר שבתים ולתתוי תפילין לתת דתי נתי תנן תנן ביו"ט ליכת ליסורת. ומיהו סנהל המסומר לת תלת ליתת מדשרו רבנן לשלתו ס"מ מותר לנעלו: **היה בא בדרך.** בע"ס: **מניח ידו עליהם.** שלת יתחוס ותכתים התירו לו להכניסס לעיר דרך מלבוש דהיא העברה כלאחר יד ומשום זזיון: **בבמ"ד.** בשדה היה ותינו מתתר: **לבית הסמוך לחומה.** מסנכנס לעיר יתנס בבית הרחתון ותת יוליכס עד ביתו: **תת המנטרת.** בתותו בית הסמוך לבמ"ד בו יתנס שס: **מתי תיריה ברחתו.** שבבר היה מלובש בהן מבעוד יום דקת נקיט תבי: **תפי' מתתן בתרעת נתי.** תפילו לתתר שקדש היוס מנחן מונחים בקרקע התירו לו תכתים להניתן ברחתו ולהנישן: **המונח גרס** ותת גרסינן המונית: **המונח תפילין.** בשבת בשדה: **מכנישן.** לעיר: **זוג זוג.** נותן ברחתו לתד ותתר בזרועו כדרך הנחתן בתול ומכנישן ותוזר והולך ולובש זוג לתר ומכנישן זוג זוג: **ותת מנטרת מתתם גגבי.** תפילין של רחש ושל זרוע קבי בת בדרך ושקעה עליו חמה התירו לו להניתס לעיר תומיל ומביתס כלאחר יד ולפ"ז קשה דת"כ לתתי נקט גבי בת בדרך ושקעה ולגבי יוסב בנית המדרש וקדש היוס כיון דטעמת דתרוייהו שוין לתתי שני בניתנין לכ"ע ובת בדרך ושקעה מייתי בתול ותומיל ושקעה תמה יש לו לסלקן ותק"ל לילה לאו זמן תפילין הוא ואם תאמר תי מייתי בתול לתתי אינו מביא תפילין אלא קשיא הא דמנטרא הא דלא מנטרא אי דלא מנטרא מאי אירי בראשו אפילו מחתן בארעא נמי דהא תנן [ברייתא] תפילין מכנישן זוג זוג לא קשיא הא [ברייתא] דמנטרא מחמת גגבי ומחמת כלבי הא דמנטרא מחמת כלבי ולא מנטרא מחמת גגבי מהו דתימא [ברייתא] רוב לסטים ישראל נינהו ולא מזלזלי בהו תק"ל:

הדרן עלך ביצה

מותם בידו. ויל למת משתלפי ליה מידיה והתיא דיוסב בנית המדרש נקט וקדם היוס לבע"ס מייתי ותק"ל לבת זמן תפילין הוא:

הדרן עלך ביצה

אלא בקשין. משתע הכא לבבר קשה אין בו משום כלאים וכן משתע בירושלמי (דף סט. ושם) דקתתר שהכהנים היו מקפלים בגדיהם תחת לתתיהם ופריך הא קא משתעי מכלאים ותו' ותכתי לסוגיא אימא סיפא כלתתיא הכא ותתר רב אבי שתני בגדי כהונה דקשין הן ותימה לתתר בערכין (דף ג.): הכל מודין בציצית כהנים לוים וישראלים ופריך פשיטא משום דכהנים הן יהיו פטורים ומשני מהו לתימת הוציל ותתיב לי תלמוד שעטנז גדילים תעשה לך ליתת כל שיעטו בלא תלמוד שעטנז יעטו בכלל גדילים תעשה לך ושני כהני הוציל ושתתרו כלאים לגבייהו ליתת לי לתייבו בציצית קת"ל דכהנים מייבין והשתא תימה מני קתתר הוציל ושתתרו כלאים לגבייהו דשתני בגדיהם שהיו קשין נכ"ע לדוקת להניע מחתיהם להוציל לבריכים ליכת גלוך איסור דרבנן להניע בקשין לי גזור א ומייתי כי היכי וכו' נטמא גמדא דנרס שריא שתני שמא יעשה מהן מיסורת משום בלאים ולא מנעל משום שאינו תפור: פשיטא לא נצרכא דאע"ג דנקיט בסיבי: ר' יהודה אומר אף לא מנעל לבן: תניא ג) ר' יהודה מתיר בשחור ואוסר בלבן מפני שצריך ביצת הגיר ר' יוסי אוסר בשחור מפני שצריך לצחצחו ולא פליגי מר כי אתריה ומר כי אתריה באתריה דמר בשרא לתחת באתריה דמר בשרא לעיל: זה הכלל כל שנאותין בו ביום טוב: רב ששת ה"שרא להו לרבנן לשדורי תפלין ביומא טבא אמר ליה אביי והא אנן תנן כל שנאותין בו ביום טוב משלחין אותו הכי קאמר כל שנאותין בו בחול משלחין אותו ביום טוב אמר אביי תפלין הואיל ואתו לידן נימא בהו מילתא היה בא בדרך ותפלין בראשו ושקעה עליו חמה מניח ידו עליהם עד שמגיע לביתו היה יושב בבית המדרש ותפלין בראשו וקדש עליו היום מניח ידו עליהן עד שמגיע לביתו מתיב רב הונא בריה דרב איקא היה בא בדרך ותפלין בראשו וקדש עליו היום מניח ידו עליהן עד שמגיע לבית המדרש וקדש עליו היום מניח ידו עליהן עד שמגיע לבית המדרש ח"לא קשיא הא דמנטרא הא דלא מנטרא אי דלא מנטרא מאי אירי בראשו אפילו מחתן בארעא נמי דהא תנן ט)ה"המוצא תפלין תפלין מכניסן זוג זוג לא קשיא הא ט)דמנטרא מחמת גגבי ומחמת כלבי הא דמנטרא מחמת כלבי ולא מנטרא מחמת גגבי מהו דתימא י)רוב לסטים ישראל נינהו ולא מזלזלי בהו קמ"ל:

הדרן עלך ביצה

א) יומא סט., ב) [תוספתא פ"ג ה"ב], ג) [פסחים ג, ו"ב], ד) שבת סב. עירובין כה., ה) פ"ק. הא דלא מנטרא ממחת גגבי וממחת כלבי והא דמנטרא ממחת כלבי ולא ממחת גגבי [מהכ"ס], ו) [ע"ז ע. ע"ב ועי' מ"ש תוס' ד"ה נה: ד"ה כדאי], [וטולין], ז) פ"ק דחולין, ח) ועי' תוס' שבת ס. ד"ה לא בסנהל], ט) רש"ל מ"ו, י) [ועי' תוס' ד"ה כל שנאותין וכו' ותיתא שתיטו מוקק וכתב ע"ז פי' נכון ע"ש],

הגהות הב"ח

(ע) רש"י ד"ה ערדלין וכו' וקורין לותן ערדלין הס"ד: (ב) תוס' ד"ה אלא בקשין וכו' ואלי אסור כל"ל ותיתא שיטה נמחק:

גליון הש"ס

גמרא רבי יהודה מתיר בשחור. עיין בב"ק דף נט ע"ב תוס' ד"ה דהוה:

לעזי רש"י

פילטר"א. לֶבֶד. מטוש"ש. גרשים.

מוסף רש"י

נמטא. לבד, פלנטר"ש בלע"ז, גמדא. קשה, שריא. אין בו משום כלאים, דהעלאה דומיא דלבישה לפיכ ביה בגמ' מימוס הוא למיתלר (יומא שם). המוצא תפלין. בשבת, בשוק או בדרך (שבת סב.) בשדה במקום שנמצאין (ערובין צה.). מכניסן. לעיר ולבית (שם) לעיר דרך מלבוש (שבת סב.). זוג זוג. אחד בימין ואחד בשמאל בזמנו ושיהו זוג, כדרך שנוהגין בתול, ואחר תמיד ומכניסן זוג אחר זוג עד שיכלו (ערובין שם). וכעי"ז שבת שם).

מוסף תוספות

א. [ת]לבישה והעלאה דהוו דאורייתא אסירי אפילו בקשין. תוס' יומא סט. ד"ה קשין. ב. משום שמא תכרך נימא על בשרו. לשב"ם. ג. דלא מיתסר מדאורייתא אלא שוע טווי ונוז כלומר שיהא הצמר והפשתן כל אחד מהם סרוק וטווי ושזור ואחרי כן מחוברים יחדיו. שיטה. ד. אבל להציעו תחתיו שרי משום דהצעה תחתיו אינה של תורה אלא של דבריהם. לשב"ם. ה. עי' באורך בריטב"א ובשיטה ד"ה וכתב רבינו יצחק. ו. אין ניאותין בהם ביו"ט כדאמר בעירובין (דף צו.) והיו לאות על ידך יצאו שבתות ויו"ט שהן עצמן אות. כ"ן.

רבינו חננאל

וסוגיין (עדילרין) [עדילרין] וצדרי דפשיטי ודבורני אין בהן משום כלאים, לפני שאין דרך חימום בכך. אמר אביי **סנהל מסומר אסור לנעלו משום מעשה שהיה.** ומפורש בשבת בפרק במה אשה. ומותר לטלטלו, מדתנינן אין משלחין אותו ביו"ט, דאי ס"ד אסור לטלטלו שלוחי מיבעי ליה למיסר. ולא מנעל שאינו תפור. אע"ג דנקוט בסיכיה, פירוש תפוש ביתידות. תניא ר' יהודה אוסר (לטלטלו שליחי מבעיא) במנעל לבן כמנהג מקומו מפני שצריך ביצת (הגיד) [הגיר], ור' [יוסי] אוסר במנעל שחור כמנהג מקומו שהיו מצחצחין אותן. באתריה דר' יוסי ג) **בדבשרא** ומקום השיער ואין צריך אלא צחצוח בלבד. ובאתריה דר' יהודה בדבשרא וצריך ביצת (הגיד) [הגיר] ללבונו. ירושלמי תני אין מפרקין את המנעל מן (האימום) [האימום] ביו"ט, אבל מפרקין בחולו של מועד. מהו להעמיד חלב, אם אתה אומר [כן] אף הוא חולב ומעמיד מיו"ט לחול. תני ר' חלפתא בן שאול תכשיטין אסור לשלחן [וכו'], עד כדון תכשיטין של זהב ואפילו תכשיטין של כסף. ג) א"ר חזקיה טליין רקיקין הוון מתרבין בדרתיה דרבי ירמיה, אתא שאיל לר' זעירא, א"ל לא תיאסר ולא תשתרי. **זה הכלל כל שנאותין משלחין אותו ביו"ט.** רב ששת שרא להו לרבנן לשדורי להדדי תפלין ביו"ט, ואמר כך פירוש המשנה, כל שנאותין בו בחול, משלחין אותו ביו"ט. **אמר אביי היה בא בדרך ותפילין בראשו ושקעה וחמה מניח ידו עליהן עד**

קכב א מיי' פ"י מהל' שבת הלכה יג
סמג לאוין רפג טוש"ע ס"ד סי' שך סעיף ג:
ב [מיי' שם הלכה טו טוש"ע שם סעיף יג]:
קכה ג מיי' שם הלכה יט ופמג שם טוש"ע שם סעיף יד:
קכו ד מיי' פי"ט מהל' שבת הלכה ב [לפ מצתתי בתמ"ס דאסור לגעלו ועי' תוי"ט ד"ה סגלו]:
קכז ה ו מיי' פ"ה מהלכות יו"ט הל' ו סמג לאוין עה טוש"ע ס"ס סי' תקטו סעיף ג:
קכח ז ח מיי' פי"ט מהלכות שבת הל' כו [פ"ד מהלכות תפילין הלכה יב] סמג לאוין סה טוש"ע סעיף י [כך מלפס הל' תפלין דף עד: וכרמ"ם שם סימן ו ועיטוין פ"א דף קכב. וכרמ"ם שם סימן ג]:
קכט ט מיי' פי"ט מהל' שבת הלכה כג ופמג שם טוש"ע שם סימן שך סעיף מב: